

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap. — Előfizetési díj helyben, kihordással és vidékre postán: egy évre 8 forint, fél évre 4 for., évnegyedre 2 for. 50 kr. o. é. — Előfizetheti minden es. kir. postahivatalnál.

GYŐRI KÖZLÖNY.

Hirdetések díja: három hasábos petit betűkkel egyszeri bejelentésért soronként 6 kr., kétszeriért 5 kr., többszörös bejelentésért soronként 4 kr. o. é. — Bélyeg-díj minden hirdetés után 30 kr. osztr. értékben.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Szerkesztő és kiadó hivatal a Kazinczy-utca 58-ik sz. alatti ház első emeletében, hova minden a lapot érdeklő közlemények bérmentesen intézendők.

Gazdasági egyleti közlöny.

A győrvideki gazdasági egylet igazgató választmánya I. évi május 18-án délelőtt 9 órakor Győrött az olvasó-egylet teremében ülést tartandó, melyre a választmányi tagok tisztelettel meghívattak.

Egyed, 1862-dik évi ápril 16-án.

Gróf Batthyány Geiza,
elnök.

Győr-Ujvárosról.

(Folytatás.)

1594-ben Szinán nagyvezér Győr alá jöven, s azt ostromolván, a gyáva gróf Hardegg Ferdinánd várparancsnok feladta. A lakosok ekkor mind az Ó-, mind az Ujvárosból kiköltöztek s a mit magukkal elvihettek, avval menekültek. Házaikat úgy házi esz-kozeiket itt kelle hagyniok. A török Ujvárost földig lerontotta, hogy Bécs felé szabad kilátása s tere legyen, mert a házak mögött a keresztények könnyeben felállhattak volna ostrom-lövegeiket.

Negyedfél év mulva 1598-ban Győr vára a törököktől elvétetvén, lassan lassan kezdtek az életben maradt lakosok visszazsállingózni. Miután a város be-népesült, az

1612-ben jött rácz települők Ujvárosban szállótak meg, s pedig azon részen, mely maig is rácz-utczának nevezetik, kapitányok Veicza Szabbas volt, ki a városi parancsnok, a káptalan és a városi elő-járással a települhetési szerződést meg is kötötte.

1615. december 29-én összeiratván Győr városai polgárai, vagyis adózó lakosai, Ujvárosban 92 ta-llálatot, melyeket a város jegyzőkönyvéből ide ika-tok, betű rendbe szedve:

Bak Gáspár, Barnási Gergely, Barbély Péterné, Barbély Mátys, Balog János, Bán Gergely, Barjái István, Barzali Imre, bába-asszony, Bene János, Ben-cze Gergely fia, Bekó György, Benkő Lázár, Boros Mihályné.

Czimeres Mihály, Czulák Simon, Czudar Simon, Cszizma Györgyné, Csiszár György, Csikós Mihály.

Dóka Máté.

Fazokas György, Fazokas Máté, két Filep nevű kovács, Fejérvári Andrásné.

Garas Pál.

Horvát Balázs, és két Horvát János. István deák, Ihász István.

Jász Ilon, Jámbor Lőrincz, Jakab deák.

Kalmár Péter kerekgyárió, Krausz André, Kocsis István, Kömives János, két Körmendi Márton.

Latos Mihály.

Máté bíró, Mindenes János, Molnár Gergely.

Nagy Gáspár, Nagy Balázs családka, Nagy Miklós, Nagy Márton, Nagy Tamás, Nagy Lőrincz, Nagy Boldizsár, Nagy Osváld, Nagy György fekete, Nagylábu Mihály.

Oláh Miklós, Odor Tamás.

Paksi György, Pálfi János, Pécsi Mihály, Pinter János, Pór Mihályné, Plasne Jorigb (?), Potyondi János, Potyondi Mihály, Potzman János, Pruckner Boldizsár vendégfogadó.

Rohonczy Mihály.

Sári Pál, Simberger Hans, Sempcezi György és Miklós.

Szalai Miklós, Szabó Tamás, Szabó György, Szabó János, Szabó István, Szabó Lukács, Szijártó Mátyás.

Teligás Mihály, Tolnai Lázár, Tót János.

Varga Pál, Varga András, két Varga Tamás, Varga Mihály, Varga Mátyás, Vami János, Varga Mátyásné öcsésével, és Vida Imre.

1616-ban 9-en iratták be magukat, u. m.: győri Nagy András, Bán Jakab, Láncai Balázs, Kovács más-kép Nagy Miklós, Bazoli János, Ihász István, Vidor István, Hamar Orbán, és Sallay Pál.

1617-ben hatan: Nagy Mihály, Sárpa Albert, Horváth György, Szappan Balázs, Kapra István, Dan-cz Zsófia, Horvát Pálné.

1618-ban Szabó Iván, Horváth György, Bogdán Mihály, Szabó István, Vér János és Czucz Márton.

1623. ápril 4-én Ujvárosban lakozó Eisenplesser Tóbiás nevű vendégfogadó — mint a városi jegyző-könyv megjegyzi — miután mind a város és a káptalan urak acceptálták, és az városi igazságot az be-adástól és írástól az 1 forint 25 denárt megfizette, polgárrá lett.

1624-ben ujjvárosi esküteleknek választottak Vá-mos János és Szűts Márton. Főhadnagynak Szalai Mik-lós, alhadnagynak Varga János.

Ugyanezen évben Halasi Gergely, Nagy Lőrincz, özvegy Kása Péterné és Hajdu György perbe idézék Kocsis István, ki a mult év november végén ujjvárosi lakházaikat felgyújtotta és ezáltal nekik 300 forint kárt okozott.

1625-ben Maróti Gáspár deák volt az ujjvárosi hadnagy a polgárok részéről, mert az Ujvárosban lakó zsoldos lovas katonáknak is külön volt előjárójok, mit a következő két pont bizonyít. A városi I. jegyző-könyvben az 1626-dik év január 15-diki gyűlésről olvassuk: „Gáspár deák máskép Maróti, Győr külvá-rosa polgárainak részéről rendelt eljáró (antesignanus) városi hadnagy.“ Az 1625. május 16-iki tanács-ülésben: Dömökléi Pál győr-ujvárosi lovas és neje Zsuzsánna asszony ügyvédet vallott. 1)

1626. ápril 24-ken a szokásos évi városi tisz-vasztásokor ujjvárosi eskütelek lettek Fülöp kovács és Varga János. Ujjvárosi főhadnagy: Patonai Imre. Alhadnagy: Potyondi István. Tizedesek: Fodor Pál, Bognár Mihály, Pogácsussól Eszaiás és Olajverő Ger-gely. Ugyanezen évben Csutról Fejérmegyéből 4 csa-lád, cselédstül s minden vagyonostól, a török zsar-nokságot tovább nem tűrhétven Győrbé jött s szíve-sen fogadtatván Ujvárosban letlepedtek 2) s a család-fők Kotmár Péter, Mike Albert, Szabó István és Bal-labás Gergely polgárokak lettek.

A törökök oly vakmerőkké váltak ezen időben, hogy Ujváros és Ikrcny közt a Rábán átusztattak s az ujjvárosiakat háborgatták. 1629-ben egész az ujj-városi kertekig eljöttek, hol 2 polgárt levágtak. 3) A következő évben pedig 2 tehenet és 11 ökröt ha-jtottak el az ujjvárosi mezőről. 4)

Minthogy a törökök rablásai Ujvárost is veszé-lyeztetették, a győri várparancsnok felkérte a megyét, az 1631-ik évi közmunkát Ujváros elromlott palánka-ja és kerítésének kijavítására fordítani, mire el is hatá-rozták, hogy a szoret után kijavítani fogják.

1632-dik év kisasszony-nap tájban a török por-tyázók újra átusztattak a Rábán s az ujjvárosi kertek-ből (majorházakból) 15 telenet és 30 tulkot hajtottak el, ezután Enesébre rohantak.

Az 1637-dik évre Győr városa jegyzőkönyvébe a következőket találok feljegyezve:

„28. márcz. Szerencsenből a törökök helyről be-jöven ide Győrre az Ujvárosban Jósza János, adta be magát az város közben, ki is acceptáltatott.

26. ápril. Bíró Lőrincz Koronczáról jöven be az Ujvárosban csinál házat, adta be magát az város kö-zében, ki is acceptáltatott.

5. oct. Szabó Miklós ujjvárosi, ki Bajusz Mihály substitutus bíróságában adta volt be magát az város közben, ki is acceptáltatott, de némünémü incuriából be nem iratott volt, most jobban acceptáltatik, Köny-ban nevelkedvén, Catholicus est.“

(Vége következik.)

Ráth Károly.

1) Győrvárosa I. jegyzőkönyve.
2) „ II.
3) Győrmegye panna-szjegyzőkönyve.
4) „

Az iparosok segélypénztárai.

— Nyílt levelek dr. Pick József urhoz. —

V.

Sietek t. uraságodnak készséges köszönetemet nyilvánítani az alapszabály-terv szives megküldéséért, melyek tehát részletes bírálathoz kellenék most fog-nom, de áttekintve eddigi czikkeimet, ugy találok, hogy ezt már előre megírtam, legalább fővonaláiban, — csak némi elégtételtől szolgát, midőn a szabályok egyes pontjait az én óhajtatásaim értelmében látom fel-téve, habár így a felhívással ellentétbe jönek is.

Jelcsül az állott a felhívásban, miként az egyes betétek kamatai leróják a kölcsönök befizetni kellen-dett kamatai: holott a szabályok 28-dik §-a azt kí-vánja, miként a kölcsönök kamatai 3 és 4 havonként előre fizetlensenek.

A kezesek intézménye szintén be van hozva, habár túlszigorúan is, — de itt kényszerülök a III. levelemben kifejezett kételyeimet ismételni.

Híányzik azonban nem csak a törvényszékek te-kintetébeni rendelkezés, hanem a kezelési költségek mikénti előteremtésének kijelölése: mig igazolva le-lem abbéli félelmemet, hogy senkiesem kaphat akkor pénzt, mikor szükségbe van rá, hanem el kénytelen lesz venni, mikor nem tudja használni, nehogy né-lküzze a kellő időben. Higgyék meg önk, hogy az előjegyzési könyv az első hétben ugy felletik, mint egész éven sem bírnak megfelelni a kérelmeknek.

Nem találok intézkedést a tartalék-töke képzé-séről, melynek czélya volna a veszteségek kiegyen-lítése: igaz, itt azt állíthatnák önk, hogy az egész egylet jellemi társulat, mely egészben nyer vagy vesz-t, — de nézetem szerint könnyebb volna más egy-sőt két száztólit a kölcsönkérőktől behajtani (hisz ta-lajdonuk marad), mint valamely veszteség alkalmával egyszerre 10—12 száztólit, mi majd izellenségre ad alkalmat, mig a lassanként észrevétlenül gyűjtött tar-talek hiányát nem éreznék a tagok közvetlenül, s így könnyebben túllénnék magukat rajta.

Az 50. §, mely az egyletet 10 évre állapítja, a nélkül, hogy a tartam meghosszabbításának esetlegé-ri csak emlékezzék is, az egészest tontina-szerűvé teszi, a mint hogy a 11. §. már megszabta, hogy ki időközben lép be, a kezdők addigi betéteit egy-szerre átánptóltni köteles, hogy azokkal egyenbirtoku legyen.

Mivel pedig így a vállalat más alapon indul, mint én óhajtottam volna, önkök szabályainak bírálatát, ille-tőleg kiegészítését, kedvetlenül bár, de abban kell hagynom, mert önk elvét nem helyesellhetvén, azért más ember gusztlusát elrontani nem akarom.

Nézetem szerint minden új intézmény a közön-ség által némi feltételes gyanakodással fogadtatik, s iránta a részvét csak idővel növekszik, midőn élet-képességét egyikét év alatt bebizonyította. A segély-pénztárok közhazsánsága pedig oly nagy, és megha-sonlításra oly kívánatos, hogy nem lehet elég alka-lomról gondoskodni, azt a közönség közt terjesz-tendő: igen, de két év mulva önk a belépőtől 52 ft tökéet követelnek, (az időközök kamataokról nem is em-lélkezzve), mi pedig azon sorsosoknál, kikre számítva van, egyértelmű a kizárásal.

Ezen bajon pedig az önk elvei szerint nem lehet segíni, csak az egész eszmének elvetésével és fenékéből új elvek szerinti felépítésével, mely nem foltozott felemás, hanem gyökeresen más épület ad.

Eddigi közleményeim összevonásával, az alap-elveknek, mikhez a szerkesztel könnyű idomítani, kö-rülbütel következőkben kell sarkalniaok:

1. Az egylet bizonyítatlan időre alakul, s felosz-laluk vagy csőd által, vagy a tagok kétharmadának szavazata által.
2. Belépni és kilépni mindig szabad akárhánem, az elsőnek rögtön, az utóbbiaknak 3 havi felmo-na-